

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Efektyvumo didinimas kultūros srityje

2019-01-04

Kultūros sektoriaus situacija

- 2017 metais, sudarant kultūros ir demokratijos indikatorių rinkinį (The Indicator Framework on Culture and Democracy (IFCD)), dalyvaujant 43 Europos šalims, nustatytas labai **aiškus dalyvavimo kultūroje ir demokratijos ryšys. Nors Lietuva lenkia daugumą Europos šalių pagal kultūros sektoriaus sukuriama ekonominę vertę, tačiau atsilieka nuo kitų Europos šalių vidurkio pagal kultūros veiklų ir paslaugų prieinamumą ir tolygumą, kas savo ruožtu įtakoja ir žemesnį nei vidutinį Lietuvos pilietinės visuomenės aktyvumą.**
- Lietuvoje kultūros sektoriuje veikia 10 tūkst. įmonių ir organizacijų, t.y. 5,5 proc. visų Lietuvos įmonių (LV-4 proc., EST-4,6 proc.), kurių metinė apyvarta sudaro vos 1 proc. visos Lietuvos ekonomikos (LV-1,1 proc., EST-1,2 proc.), tačiau **sukuria 1,8 proc. visos ekonomikos pridėtinės vertės** (LV-1,8 proc., EST-2,1 proc.), t.y. **kultūros sektoriaus kuriama pridėtinė vertė yra dvigubai didesnė** nei vidutinė visų Lietuvos ūkių kuriama pridėtinė vertė.
- Kultūros funkcijoms įgyvendinti 2016 metais **centrinė valdžia skyrė 0,4 proc. BVP, o savivalda 0,3 proc. (viso 0,7 proc.) BVP**. Pagal šiuos rodiklius Lietuva ženkliai atsilieka nuo Latvijos (0,5 proc. ir 0,5 proc., viso 1 proc. nuo BVP) ir Estijos (0,6 proc. ir 0,5 proc., viso 1,1 proc. nuo BVP).
- Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2017 metais kultūros sektoriuje dirbo 23 tūkst. darbuotojų, t.y. 1,71 proc. visų dirbančiųjų. Kiek daugiau nei pusė darbuotojų (13 tūkst.) dirba viešajame sektoriuje, iš jų kultūros ir meno specialistai - 4.571 KM valdymo srities kultūros įstaigose ir 6.958 savivaldybių įstaigose (viso 11.529), kita ženkli dalis kultūros darbuotojų dirba nevyriausybiname ir privačiame sektoriuje. **Lietuvos kultūros sektorius išsiskiria aukštąjį išsilavinimą turinčių darbuotojų dalimi, tačiau jų darbo užmokesčio vidurkis atsilieka nuo šalies vidurkio 1.5 karto.**
- Nors LR vietos savivaldos įstatymas įtvirtina kultūrą kaip savarankišką savivaldybių funkciją, **centrinė valdžia kultūros funkcijoms įgyvendinti skiria daugiau lėšų nei vietos savivalda, ypač didelis atotrūkis išryškėja didžiuosiuose miestuose**. Didžiausios ir finansiškai pajėgiausios miestų savivaldybės labiausiai atsilieka pagal vienam gyventojui kultūros paslaugoms skiriamas lėšas.

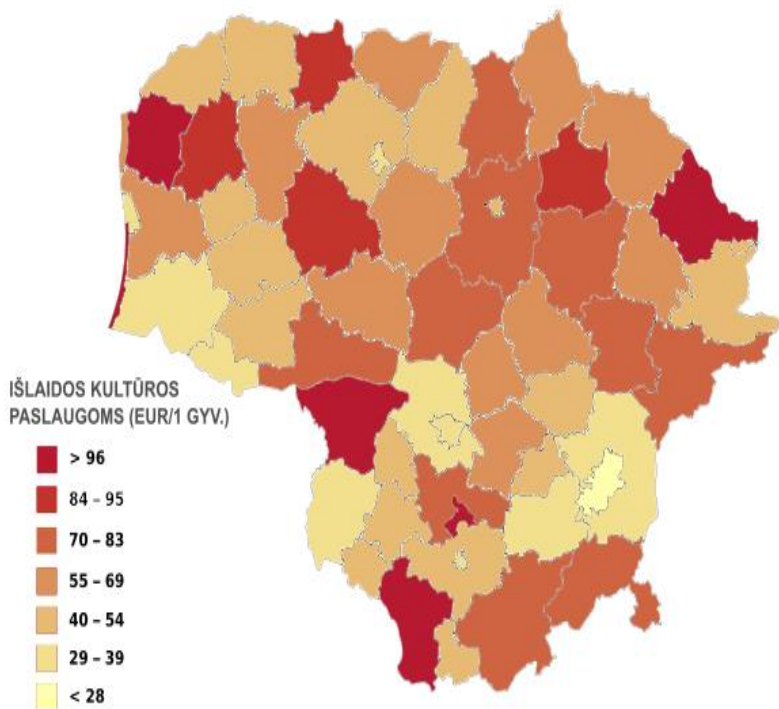

Įgyvendinant strateginį kultūros politikos tikslą „Įtrauki kultūra atvirai visuomenei ir gyventojų gerovei“, kultūros vaidmuo šalies raidoje formuojamas šiais principais:

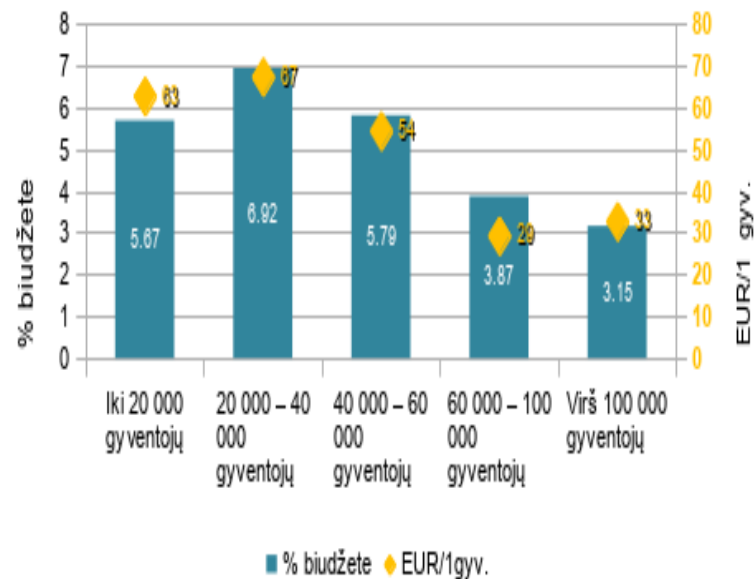
- Lietuvos gyventojams kokybiškos kultūros paslaugos prieinamos tolygiai nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos.
- Miestai veikia kaip gyvybingi kultūros židiniai. Jų dinamiškas kultūrinis gyvenimas prisideda prie regionų patrauklumo.
- Kultūros sektoriuje dirbantys bei kultūrą kuriantys asmenys gauna deramą atlygį už savo darbą. Sektoriaus darbo vietos konkurencingos, sudaromos galimybės kūrybai ir profesiniam tobulėjimui.
- Kultūrinės veiklos įtraukia gyventojus, suteikia galimybes vystyti savo kultūrinius ir kūrybinius gebėjimus, praturtinti savo asmenybę.
- Kultūros paveldas visuomenėje suvokiamas kaip kiekvieno tapatybę įprasminantis išteklius, paveldas aktualizuojamas kaip aktyvaus dialogo forma tarp visų suinteresuotų pusių.
- Kultūrinės veiklos stiprina visuomenės solidarumą. Visuomenė aktyviai dalyvauja viešame diskurse, išsaugodama, įprasmindama ir aktualizuodama savo istoriją, kurdama ir stiprindama daugiakultūrės Lietuvos tapatybę ir tradicijas.
- Kultūrinėse veiklose tolygiai dalyvauja skirtingo amžiaus ir lyties žmonės, įvairioms socialinėms grupėms priklausantys asmenys.
- Kultūros išteklių panaudojimas numatomas kitų sektorių politikose, kuriant jose papildomas vertes.

Savivaldybių išlaidos kultūros paslaugoms 2017 m.

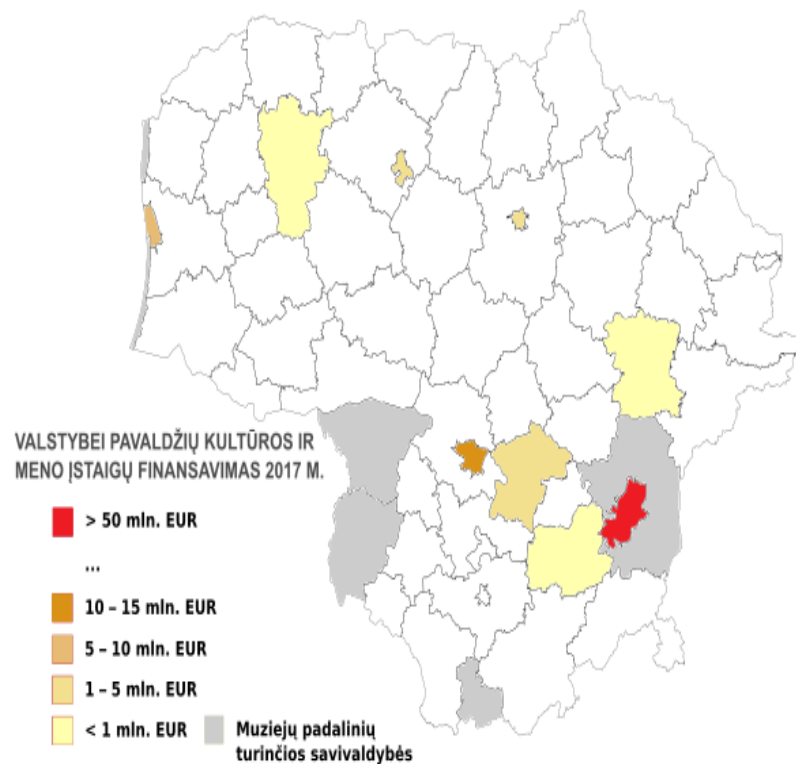
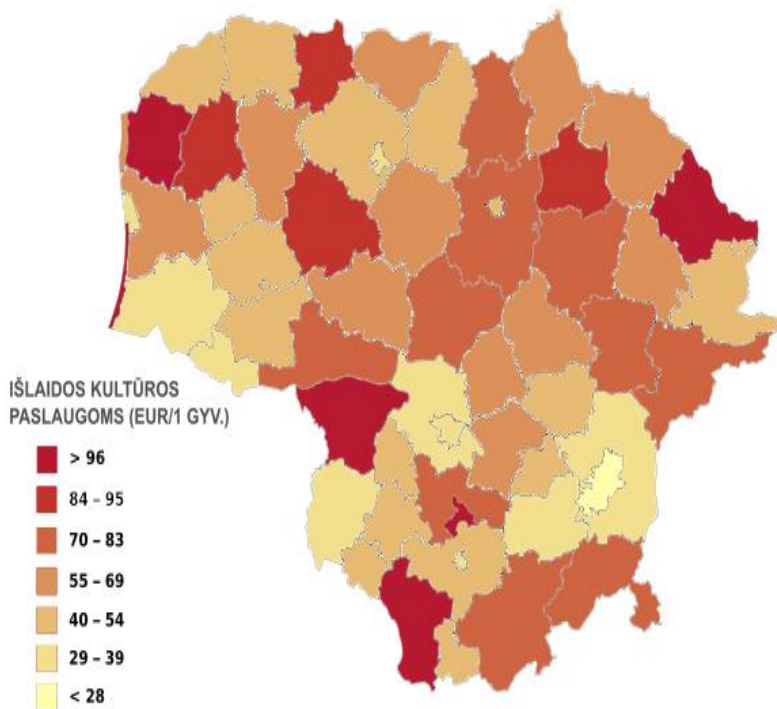

Įšlaidos kultūrai savivaldybių grupėse pagal gyventojų skaičių (medianos)

Savivaldybių išlaidos kultūros paslaugoms 2017 m.

Savivaldybių kultūros funkcijos

„Gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra)“

Kaip skatinti savivaldos pasirinkimus?

